

12. 9. 2012

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

K poslední novele zákona o silničním provozu aneb konec tzv. výmluv na osobu blízkou?

Poslední novelizace zákona č. [361/2000](#) Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „Zákon“), provedená zákonem č. [297/2011](#) Sb. (dále jen „Novela“), opět vyvolala debatu na obecně známé téma tzv. výmluvy na osobu blízkou[1] často používané řidiči po spáchání dopravního přestupku. Novela totiž s účinností od 19. 1. 2013 přináší veřejnosti citelně vnímané změny, a to v podobě ustanovení vylučujících v některých případech možnost použití tzv. výmluvy na osobu blízkou. K danému tématu lze najít množství článků, které Novelu kriticky komentují, některé dokonce dávají návod k tomu, jak novelizovaná ustanovení Zákona obejít a vyhnout se sankci související s porušením Zákona. Předmětem tohoto článku je nicméně obecný výklad příslušných ustanovení, která Novela do praxe přináší. Úvodem proto vysvětlíme základní zákonné pojmy.

Provozovatel vozidla je Zákonem definován jako vlastník vozidla nebo jiná fyzická nebo právnická osoba zmocněná vlastníkem k provozování vozidla vlastním jménem (dále jen „**provozovatel**“). *Řidič* je Zákonem definován jako účastník provozu na pozemních komunikacích, který řídí motorové nebo nemotorové vozidlo anebo tramvaj (dále jen „**řidič**“). *Osobou blízkou* se ve smyslu zákona č. [200/1990](#) Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, rozumí příbuzný v pokolení přímém, osvojitel, osvojenec, sourozenec a manžel, partner; jiné osoby v poměru rodinném nebo obdobném se pokládají za osoby sobě navzájem blízké jen tehdy, kdyby újmu, kterou utrpěla jedna z nich, druhá právem pocítovala jako újmu vlastní.

Zjednodušeně řečeno přináší Novela nově koncipovanou odpovědnost provozovatele. Ten je nově povinen *zajistit*, aby při užití vozidla na pozemní komunikaci byly dodržovány (i) povinnosti řidiče a (ii) pravidla provozu na pozemních komunikacích stanovená Zákonem; dále společně též jen „**Povinnosti a Pravidla**“ (viz nové ustanovení § 10 odst. 3 Zákona). Toto - na první pohled možná nic neříkající ustanovení - má ovšem závažné důsledky v podobě nového správního deliktu provozovatele, jehož se provozovatel dopustí tím, že nezajistí, aby při užití vozidla na pozemní komunikaci byly dodržovány Povinnosti a Pravidla. Pokud tedy svěříte své vozidlo např. svému manželovi, odpovídáte za to, že Váš manžel bude dodržovat Povinnosti a Pravidla. Vaše odpovědnost za jejich porušení ze strany manžela (a tedy odpovědnost za správní delikt provozovatele) však nevznikne vždy, ale pouze v některých případech stanovených Zákonem. Provozovatel totiž odpovídá za uvedený delikt pouze tehdy, pokud:

a) porušení Povinností a Pravidel bylo zjištěno prostřednictvím automatizovaného technického prostředku používaného bez obsluhy při dohledu na bezpečnost provozu na pozemních komunikacích (stacionární radar), nebo se jedná o neoprávněné zastavení nebo stání (nesprávné parkování vozidla)
a

b) porušení Povinností a Pravidel vykazuje znaky přestupku podle Zákona **a**

c) porušení Povinností a Pravidel nemá za následek dopravní nehodu (viz § 125f odst. 2 Zákona).

Sankcí za uvedený delikt je (pouze) pokuta v maximální výši 10.000 Kč (nikoli udělení trestných bodů zaznamenávaných v registru řidičů); o jejím uložení rozhoduje příslušný obecní úřad. Při určení výše pokuty se použije rozmezí pokuty pro přestupek, jehož znaky porušení Povinností a Pravidel vykazuje. Pokud tedy ve výše uvedeném příkladu manžel provozovatele překročí nejvyšší dovolenou rychlost v obci o méně než 20 km/hod, kde je možné za přestupek (řidiče) uložit v blokovém řízení pokutu do 1.000 Kč, pak za správní delikt provozovatele bude možné uložit pokutu též do výše 1.000 Kč (míněno ve výzvě obecního úřadu podle následujícího odstavce).

Zákon předpokládá následující postup při ukládání pokuty za předmětný delikt provozovatele. Obecní úřad vyzve[2] provozovatele vozidla, s nímž došlo ke spáchání přestupku, k uhrazení pokuty, pouze (i) jsou-li splněny výše uvedené podmínky odpovědnosti provozovatele za delikt dle § 125f odst. 2 Zákona (viz výše), a (ii) totožnost řidiče vozidla není úřadu známa ani není zřejmá z podkladu pro zahájení řízení o přestupku (např. z fotografie pořízené stacionárním radarem), přičemž obecní úřad je vždy povinen učinit nezbytné kroky ke zjištění pachatele přestupku (řidiče), a (iii) porušení Zákona je možné projednat uložení pokuty v tzv. blokovém řízení (viz § 125h odst. 1 Zákona). Po doručení takové výzvy provozovateli mohou dle Zákona nastat následující situace:

a) provozovatel pokutu v 15denní lhůtě zaplatí, čímž je řízení o deliktu skončeno, stejně jako další šetření příslušného přestupku řidiče, **nebo**

b) provozovatel pokutu v 15denní lhůtě nezaplatí, ale v téže lhůtě sdělí obecnímu úřadu údaje o totožnosti řidiče vozidla v době spáchání přestupku, přičemž úřad dále pokračuje v šetření příslušného přestupku řidiče.

Podle našeho názoru ale přichází do úvahy i jiné situace. Provozovatel může rozporovat oprávněnost zaslání výzvy a uložení pokuty (i) tvrzením, že v daném případě vůbec nebyly splněny zákonné předpoklady pro jeho odpovědnost za delikt ve smyslu ustanovení § 125f odst. 2 Zákona a/nebo pro zaslání výzvy k uhrazení pokuty ve smyslu ustanovení § 125h odst. 1 Zákona (viz výše), nebo (ii) tvrzením a prokázáním toho, že byly naplněny důvody vylučující jeho odpovědnost za delikt stanovené Zákonem. Mezi tyto důvody spadají případy odcizení vozidla či tabulky s přidělenou registrační značkou, nebo podání žádosti o zápis změny provozovatele vozidla v registru silničních vozidel, to vše samozřejmě v době před porušením Povinností a Pravidel. Nebude však již možné účinně využít tzv. výmluvu na osobu blízkou, tedy vyhnout se odpovědnosti za delikt provozovatele (a tudíž uložení pokuty) s poukazem na to, že řidičem vozidla v době spáchání přestupku byla osoba provozovateli blízká, již provozovatel odmítá identifikovat. Stejně tak provozovatel nemůže účinně namítat, že nezná totožnost řidiče, jenž řídil vozidlo v době spáchání přestupku, neboť by se tím dopustil přestupku, za který je možné uložit pokutu v rozmezí 5.000 až 10.000 Kč. Nebude-li chtít nebo nebude-li provozovatel moci identifikovat řidiče svého vozidla v době spáchání přestupku, bude vždy nucen zaplatit pokutu (bez udělení trestných bodů zaznamenávaných v registru řidičů).

Novela nebyla laickou, ale ani odbornou veřejností přijata jednoznačně, o čemž svědčí mimo jiné i množství publikovaných článků kritizujících Novelu a její praktické dopady. Proto bude zajímavé sledovat, jak se s novou právní úpravou vypořádají správní orgány a soudy. Především pak Ústavní soud v rámci konkrétního řízení o ústavní stížnosti, kdy aplikace Novelu projde testem ústavnosti. Lze přitom předpokládat zahájení mnoha soudních řízení v návaznosti na uložení pokuty za delikt provozovatele, ve kterých bude provozovateli namítáno, že Novela porušuje ústavně zaručené právo každého občana daného Listinou základních práv a svobod neobviňovat sebe a osoby sobě blízké. Stejně zajímavé bude sledovat, jak se správní úřady vypořádají s různými praktikami, jež jsou již nyní - tedy v době, kdy Novela ještě ani nenabyla účinnosti, nabízeny jako účinné možnosti, kterými lze uložení pokuty za delikt obejít, a to i bez využití dosud oblíbeného pomocníka - tzv. výmluvy na osobu blízkou. Teprve následně budeme moci zhodnotit, zda skutečně bylo Novelou, u níž lze diskutovat nad její ústavností, dosaženo původního cíle: snížení počtu případů, kdy řidiči unikají odpovědnosti

za spáchané dopravní přestupky s využitím tzv. výmluvy na osobu blízkou.

JUDr. Michaela Šerá,
advokát

[HÁJEK ZRZAVECKÝ advokátní kancelář, s.r.o.](#)

Revoluční 3
110 00 Praha 1

Tel.: +420 227 629 700

Fax: +420 221 803 384

e-mail: info@hajekzrzavecky.cz

[1] Podle ustanovení § 60 odst. 1 zákona č. [200/1990](#) Sb. je každý povinen podat správním orgánům nezbytné vysvětlení k prověření došlého oznámení o přestupku; podání vysvětlení může být odepřeno, jestliže by takovým osobám nebo osobám jim blízkým (§ 68 odst. 4) hrozilo nebezpečí postihu za přestupek, popřípadě za trestný čin nebo by porušily státní nebo služební tajemství anebo zákonem výslovně uloženou nebo uznanou povinnost mlčenlivosti.

[2] Zákon však výslovně nestanoví formu takovéto výzvy ani do úvahy přicházející právní formu obrany směřující proti takovéto výzvě.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nepravomocné povolení stavby a změna územního plánu](#)
- [Letiště a letecké stavby](#)
- [Nejvyšší správní soud vymezuje nové hranice zneužití práva u běžných nákladů na reklamu](#)
- [Limity dohledu nad výkonem znalecké činnosti](#)
- [Stavebníci získávají od roku 2026 silnější pozici v soudních sporech o povolení stavby](#)
- [Novela zákona o spotřebitelském úvěru: zásadní regulatorní přelom, který změní finanční trh i](#)

[praxi poskytovatelů spotřebitelských úvěrů](#)

- [Regulace cen taxislužby v roce 2026: co se mění a jaké mají obce možnosti?](#)
- [Jaké klíčové změny přináší návrh novely stavebního zákona?](#)
- [Nový zákon o zbraních a střelivu](#)
- [Novela zákona o pyrotechnice: likvidace profesionálů namísto zmírnění negativních vlivů](#)
- [Nový zákon o zbraních – hlavní a vedlejší držitelé a změny v posuzování zdravotní způsobilosti](#)